

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

P8_TA(2019)0035

Program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie *

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady ustanawiającego program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych w elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie („program Ignalina”) oraz uchylającego rozporządzenie Rady (UE) nr 1369/2013 (COM(2018)0466 – C8-0394/2018 – 2018/0251(NLE))

(Konsultacja)

(2020/C 411/48)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Radzie (COM(2018)0466),
 - uwzględniając traktat o przystąpieniu z 2003 r., w szczególności art. 3 załączonego do niego Protokołu nr 4,
 - uwzględniając wniosek o opinię skierowany przez Radę (C8-0394/2018).
 - uwzględniając art. 78c Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (A8-0413/2018),
1. zatwierdza po poprawkach wniosek Komisji;
 2. zwraca się do Komisji o odpowiednią zmianę jej wniosku, zgodnie z art. 293 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
 3. zwraca się do Rady o poinformowanie go, jeśli uzna ona za stosowne odejście od tekstu przyjętego przez Parlament;
 4. zwraca się do Rady o ponowne skonsultowanie się z Parlamentem, jeśli uzna ona za stosowne wprowadzenie znaczących zmian do wniosku Komisji;
 5. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji.

Poprawka 1**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Motyw 1**

Tekst proponowany przez Komisję

- (1) Zgodnie z Protokołem nr 4 do Aktu przystąpienia z 2003 r. w sprawie elektrowni jądrowej Ignalina⁽¹⁾ Litwa zobowiązała się do zamknięcia bloku 1 oraz bloku 2 elektrowni jądrowej Ignalina do dnia, odpowiednio, 31 grudnia 2004 r. i 31 grudnia 2009 r., a następnie do likwidacji tych bloków.

⁽¹⁾ Dz.U. L 236 z 23.9.2003, s. 944.

Poprawka

- (1) Zgodnie z Protokołem nr 4 do Aktu przystąpienia z 2003 r. w sprawie elektrowni jądrowej Ignalina⁽¹⁾ Litwa zobowiązała się do zamknięcia bloku 1 oraz bloku 2 elektrowni jądrowej Ignalina do dnia, odpowiednio, 31 grudnia 2004 r. i 31 grudnia 2009 r., a następnie do likwidacji tych bloków. **Protokół nr 4 pozostaje podstawą prawną programu Ignalina.**

⁽¹⁾ Dz.U. L 236 z 23.9.2003, s. 944.

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

Poprawka 2**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Motyw 2**

Tekst proponowany przez Komisję

- (2) Zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z Aktu przystąpienia oraz przy wsparciu ze strony Unii Litwa zamknęła dwa bloki w odpowiednich terminach i poczyniła znaczne postępy w kierunku ich likwidacji. Konieczne jest podjęcie dodatkowych działań w celu dalszego obniżenia poziomu zagrożenia radiologicznego. Z dostępnych szacunków **wynika**, że potrzebne są dodatkowe środki finansowe na ten cel w okresie po roku 2020.

Poprawka

- (2) Zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z Aktu przystąpienia oraz przy wsparciu ze strony Unii Litwa zamknęła dwa bloki w odpowiednich terminach i poczyniła znaczne postępy w kierunku ich likwidacji. Konieczne jest podjęcie dodatkowych działań w celu dalszego obniżenia poziomu zagrożenia radiologicznego. **Na podstawie** dostępnych szacunków **i przewidywanego terminu ostatecznego zamknięcia elektrowni w 2038 r. można stwierdzić**, że potrzebne są **znaczne** dodatkowe środki finansowe na ten cel w okresie po roku 2020. **Aby umożliwić ukończenie planu likwidacji do 2038 r., konieczne będzie rozwiązanie problemu luki w finansowaniu w wysokości 1 548 mln EUR.**

Poprawka 3**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Motyw 3**

Tekst proponowany przez Komisję

- (3) Działania objęte niniejszym rozporządzeniem powinny być zgodne z obowiązującym prawem unijnym i krajowym. Likwidację elektrowni jądrowej objętej niniejszym rozporządzeniem należy przeprowadzić zgodnie z przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa jądrowego, a mianowicie z dyrektywą Rady 2009/71/Euratom⁽¹⁾, oraz gospodarowania odpadami, a mianowicie z dyrektywą Rady 2011/70/Euratom⁽²⁾. Ostateczna odpowiedzialność za bezpieczeństwo jądrowe oraz za bezpieczne gospodarowanie wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi spoczywa na Litwie.

⁽¹⁾ Dyrektywa Rady 2009/71/Euratom z dnia 25 czerwca 2009 r. ustanawiająca wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych (Dz.U. L 172 z 2.7.2009, s. 18).

⁽²⁾ Dyrektywa Rady 2011/70/Euratom z dnia 19 lipca 2011 r. ustanawiająca ramy wspólnotowe w zakresie odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi (Dz.U. L 199 z 2.8.2011, s. 48).

Poprawka

- (3) Działania objęte niniejszym rozporządzeniem powinny być zgodne z obowiązującym prawem unijnym i krajowym. Likwidację elektrowni jądrowej objętej niniejszym rozporządzeniem należy przeprowadzić zgodnie z przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa jądrowego, a mianowicie z dyrektywą Rady 2009/71/Euratom⁽¹⁾, oraz gospodarowania odpadami, a mianowicie z dyrektywą Rady 2011/70/Euratom⁽²⁾. Ostateczna odpowiedzialność za bezpieczeństwo jądrowe oraz za bezpieczne gospodarowanie wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi spoczywa na Litwie. **Dyrektywa 2011/70/Euratom umożliwia jednak Unii wniesienie wkładu w szerokie spektrum projektów likwidacji, w tym składowania i usuwania wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych. Chociaż dyrektywa 2011/70/Euratom stanowi, że koszty gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi ponoszą osoby, które wygenerowały te materiały, przepis ten nie może być stosowany z mocą wsteczną do Litwy, która zamknęła elektrownię jądrową Ignalina zanim dyrektywa ta została przyjęta, i w związku z tym nie była w stanie zgromadzić wystarczających środków na składowanie i usuwanie wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych.**

⁽¹⁾ Dyrektywa Rady 2009/71/Euratom z dnia 25 czerwca 2009 r. ustanawiająca wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych (Dz.U. L 172 z 2.7.2009, s. 18).

⁽²⁾ Dyrektywa Rady 2011/70/Euratom z dnia 19 lipca 2011 r. ustanawiająca ramy wspólnotowe w zakresie odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi (Dz.U. L 199 z 2.8.2011, s. 48).

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

Poprawka 4

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 4

Tekst proponowany przez Komisję

- (4) Uznając, że przedwczesne wygaszenie a następnie likwidacja elektrowni jądrowej Ignalina z dwoma blokami reaktorów typu RBMK o mocy 1 500 MW pozostawionymi przez Związek Radziecki nie miały precedensu i stanowiły dla Litwy wyjątkowo duże obciążenie finansowe niewspółmierne w stosunku do rozmiaru i potencjału gospodarczego tego państwa, w protokole nr 4 stwierdzono, że pomoc Unii w ramach programu Ignalina ma być nieprzerwanie kontynuowana i przedłużona na okres po 2006 r. na czas kolejnych perspektyw finansowych.

Poprawka

- (4) Uznając, że przedwczesne wygaszenie, a następnie likwidacja elektrowni jądrowej Ignalina z dwoma blokami reaktorów typu RBMK o mocy 1 500 MW (**moderowanych grafitem, kanałowych**), **takich samych jak reaktory w Czarnobylu**, pozostawionymi przez Związek Radziecki nie miały precedensu, **biorąc pod uwagę, że praktycznie nigdzie na świecie nie było przypadku likwidacji podobnego typu reaktora**, i stanowiły dla Litwy wyjątkowo duże obciążenie finansowe niewspółmierne w stosunku do rozmiaru i potencjału gospodarczego tego państwa, w protokole nr 4 stwierdzono, że pomoc Unii w ramach programu Ignalina ma być nieprzerwanie kontynuowana i przedłużona na okres po 2006 r. na czas kolejnych perspektyw finansowych **do momentu ostatecznego zamknięcia przewidywanego obecnie na rok 2038**.

Poprawka 5

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 10

Tekst proponowany przez Komisję

- (10) Program powinien również zapewnić rozpowszechnianie wiedzy zdobytej w ramach programu we wszystkich państwach członkowskich, przy zapewnieniu koordynacji i synergii z innymi odpowiednimi programami unijnymi na rzecz działań w zakresie likwidacji w Bułgarii, na Słowacji i we Wspólnym Centrum Badawczym Komisji; **ponieważ takie środki przynoszą** największą wartość dodaną UE.

Poprawka

- (10) Program powinien również zapewnić rozpowszechnianie wiedzy zdobytej w ramach programu we wszystkich państwach członkowskich, przy zapewnieniu koordynacji i synergii z innymi odpowiednimi programami unijnymi na rzecz działań w zakresie likwidacji w Bułgarii, na Słowacji i we Wspólnym Centrum Badawczym Komisji. **Aby środki te przyniosły jak największą unijną wartość dodaną, finansowanie upowszechniania wiedzy powinno pochodzić z innych źródeł finansowych Unii niż finansowanie prac likwidacyjnych.**

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

Poprawka 6

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 11

Tekst proponowany przez Komisję

- (11) Likwidację elektrowni jądrowej Ignalina należy przeprowadzić z wykorzystaniem najlepszej dostępnej fachowej wiedzy technicznej oraz z należyтым uwzględnieniem charakteru i specyfikacji technicznych obiektów, które mają zostać zlikwidowane, w celu zagwarantowania bezpieczeństwa i jak największej skuteczności działania, a zatem przy uwzględnieniu najlepszych praktyk międzynarodowych.

Poprawka

- (11) Likwidację elektrowni jądrowej Ignalina należy przeprowadzić z wykorzystaniem najlepszej dostępnej fachowej wiedzy technicznej oraz z należyтым uwzględnieniem charakteru i specyfikacji technicznych obiektów, które mają zostać zlikwidowane, w celu zagwarantowania bezpieczeństwa i jak największej skuteczności działania, a zatem przy uwzględnieniu najlepszych praktyk międzynarodowych **i zapewniając konkurencyjne wynagrodzenie wykwalifikowanym pracownikom.**

Poprawka 7

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 12

Tekst proponowany przez Komisję

- (12) Litwa oraz Komisja powinny zapewnić skuteczne monitorowanie i kontrolę przebiegu procesu likwidacji w celu uzyskania przez Unię jak największej wartości dodanej ze środków przydzielonych na podstawie niniejszego rozporządzenia, **choć ostateczna odpowiedzialność za likwidację spoczywa na Litwie.** Obejmuje to także **skuteczny pomiar** postępów i wyników działań, a także wdrażanie środków naprawczych **w razie potrzeby.**

Poprawka

- (12) Litwa oraz Komisja powinny zapewnić skuteczne monitorowanie i kontrolę przebiegu procesu likwidacji w celu uzyskania przez Unię jak największej wartości dodanej ze środków przydzielonych na podstawie niniejszego rozporządzenia. Obejmuje to także **skuteczne monitorowanie** postępów i wyników działań, a także, **w razie potrzeby,** wdrażanie środków naprawczych **wspólnie z Litwą i Unią.**

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

Poprawka 8

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 16

Tekst proponowany przez Komisję

- (16) Program powinien być realizowany w ramach wspólnego wysiłku finansowego Unii i Litwy. Należy ustalić **maksymalny** próg współfinansowania unijnego zgodnie z praktyką współfinansowania ustaloną w poprzednich programach. Biorąc pod uwagę **praktykę porównywalnych** programów **unijnych** i **wzmocnienie gospodarki litewskiej**, od momentu rozpoczęcia programu likwidacji elektrowni Ignalina do końca okresu realizacji działań finansowanych na mocy niniejszego rozporządzenia **unijna stawka współfinansowania nie powinna być wyższa niż 80 % kosztów kwalifikowalnych. Pozostałe współfinansowanie powinno zostać przekazane przez Litwę i źródła inne niż budżet Unii, zwłaszcza od międzynarodowych instytucji finansowych i innych dawców.**

Poprawka

- (16) Program powinien być realizowany w ramach wspólnego wysiłku finansowego Unii i Litwy. **Protokół 4 do traktatu o przystąpieniu z 2003 r. przewiduje, że wkład Unii w ramach programu Ignalina może pokrywać 100 % łącznych wydatków na niektóre środki.** Należy ustalić próg współfinansowania unijnego zgodnie z praktyką współfinansowania ustaloną w poprzednich programach. Biorąc pod uwagę **wyniki sprawozdania Komisji z 2018 r. w sprawie oceny i realizacji programów pomocy unijnej na rzecz likwidacji obiektów jądrowych w Bułgarii, na Słowacji i na Litwie, a także zobowiązanie polityczne Litwy do wniesienia wkładu w wysokości 14 % całkowitych kosztów likwidacji, unijna stopa współfinansowania**, od momentu rozpoczęcia programu likwidacji elektrowni Ignalina do końca okresu realizacji działań finansowanych na mocy niniejszego rozporządzenia, **stopa współfinansowania unijnego powinna wynosić 86 % kosztów kwalifikowalnych. Litwa powinna zapewnić pozostałe współfinansowanie z innych źródeł niż budżet Unii. Należy dołożyć starań, aby przyciągnąć finansowanie z innych źródeł**, zwłaszcza od międzynarodowych instytucji finansowych i innych **darczyńców.**

Poprawka 9

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 16 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (16a) **Poza zakresem programu Ignalina Litwa w dalszym ciągu ponosi ostateczną odpowiedzialność za rozwój i inwestycje w regionie Ignalina, który charakteryzuje się niskimi dochodami i najwyższą stopą bezrobocia w kraju, głównie ze względu na zamknięcie elektrowni jądrowej Ignalina, największego pracodawcy w regionie.**

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

Poprawka 10
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 19

Tekst proponowany przez Komisję

(19) Program wchodzi w zakres stosowania litewskiego krajowego programu na mocy dyrektywy Rady 2011/70/Euratom.

Poprawka

(19) Program wchodzi w zakres stosowania litewskiego krajowego programu na mocy dyrektywy Rady 2011/70/Euratom **i może wnieść wkład w jego realizację, nie naruszając przepisów tej dyrektywy.**

Poprawka 11
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 23 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(23a) *Ze względów historycznych wsparcie finansowe Unii związane z likwidacją reaktora jądrowego Ignalina jest w pełni uzasadnione, ale program nie powinien stanowić precedensu umożliwiającego wykorzystanie unijnych środków przy likwidacji innych reaktorów jądrowych. Każde państwo członkowskie powinno przyjąć etyczne zobowiązanie wobec przyszłych pokoleń do nienakładania nadmiernych obciążeń w odniesieniu do wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych, w tym wszelkich odpadów promieniotwórczych, których należy się spodziewać w związku z likwidacją istniejących obiektów jądrowych. Podstawą polityki krajowej musi być zasada „zanieczyszczający płaci”.*

Poprawka 12
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 23 b (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(23b) *W zaleceniu Komisji 2006/851/Euratom wskazano, że zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” w okresie eksploatacji instalacji nuklearnych operatorzy powinni zgromadzić adekwatne zasoby finansowe przeznaczone na późniejsze koszty likwidacji.*

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

Poprawka 13

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 3 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. Celem ogólnym programu jest pomoc Litwie w **realizacji** likwidacji elektrowni jądrowej Ignalina, ze szczególnym naciskiem na zarządzanie wyzwaniami dotyczącymi bezpieczeństwa radiacyjnego **likwidacji elektrowni jądrowej Ignalina, przy jednoczesnym zapewnieniu szerokiego rozpowszechniania we wszystkich państwach członkowskich UE uzyskanej w ten sposób wiedzy na temat likwidacji obiektów jądrowych.**

Poprawka

1. Celem ogólnym programu jest **odpowiednia** pomoc Litwie w **bezpiecznej** likwidacji elektrowni jądrowej Ignalina, ze szczególnym naciskiem na zarządzanie wyzwaniami dotyczącymi bezpieczeństwa radiacyjnego **tej likwidacji, w tym tymczasowego składowania wypalonego paliwa jądrowego.**

Poprawka 14

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 3 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

2. **Celem szczegółowym** programu jest przeprowadzenie demontażu i dekontaminacji urządzeń oraz wałów reaktorów w Ignalinie zgodnie z planem likwidacji, dalsze bezpieczne gospodarowanie odpadami pochodzącymi z likwidacji i odpadami odziedziczonymi, **a także rozpowszechnianie zgromadzonej wiedzy wśród zainteresowanych stron w UE.**

Poprawka

2. **Głównym celem** programu jest przeprowadzenie demontażu i dekontaminacji urządzeń oraz wałów reaktorów w Ignalinie zgodnie z planem likwidacji **oraz** dalsze bezpieczne gospodarowanie odpadami pochodzącymi z likwidacji i odpadami odziedziczonymi.

Poprawka 15

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 3 – ustęp 2 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

2a. **Uzupełniającym celem programu jest zapewnienie upowszechnienia wiedzy na temat likwidacji obiektów jądrowych na szeroką skalę we wszystkich państwach członkowskich UE. Cel uzupełniający powinien być finansowany z programu pomocy finansowej na rzecz likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami promieniotwórczymi (COM(2018)0467).**

Poprawka

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

Poprawka 16

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 3 – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję

3. **Dokładny** opis celu **szczegółowego** przedstawiono w załączniku I. **Komisja może, w drodze aktów wykonawczych, zmienić załącznik I zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 12 ust. 2.**

Poprawka

3. **Szczegółowy** opis **głównego** celu **znajduje się** w załączniku I.

Poprawka 17

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 4 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. Pula środków finansowych na realizację programu **na lata** 2021–2027 wynosi **552 000 000** EUR według cen bieżących.

Poprawka

1. Pula środków finansowych na realizację programu **w latach** 2021–2027 wynosi **780 000 000** EUR według cen bieżących, **przeznaczonych na osiągnięcie głównego celu programu, czyli działania likwidacyjne.**

Poprawka 18

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 7 – akapit 1

Tekst proponowany przez Komisję

Ogólna **maksymalna** stopa dofinansowania unijnego mająca zastosowanie w ramach programu **nie przekracza 80** %. Pozostałe finansowanie powinno zostać przekazane przez Litwę i źródła inne niż budżet Unii.

Poprawka

Ogólna stopa dofinansowania unijnego mająca zastosowanie w ramach programu **wynosi 86** %. Pozostałe finansowanie powinno zostać przekazane przez Litwę i źródła inne niż budżet Unii.

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

Poprawka 19**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Załącznik I – ustęp 4**

Tekst proponowany przez Komisję

4. Główne wyzwania w zakresie bezpieczeństwa radiacyjnego w okresie finansowania 2021–2027 są objęte działaniami w ramach pozycji P.1, P.2 i P.4. W szczególności demontaż rdzenia reaktorów jest ujęty w pozycji P.2. **Mniej istotne wyzwania ujęte są w ramach pozycji P.3, natomiast** pozycje P.0 i P.5 obejmują działania związane z **likwidacją**.

Poprawka

4. Główne wyzwania w zakresie bezpieczeństwa radiacyjnego w okresie finansowania 2021–2027 są objęte działaniami w ramach pozycji P.1, P.2., **P.3** i P.4. W szczególności demontaż rdzenia reaktorów jest ujęty w pozycji P.2. Pozycje P.0 i P.5 obejmują działania związane z **likwidacją**.

Poprawka 20**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Załącznik I – ustęp 5 – tabela 1 – pozycja P.3**

Tekst proponowany przez Komisję

TABELA 1

#	Pozycja	Priorytet
P.3	Postępowanie z wypalonym paliwem jądrowym	II

Poprawka

TABELA 1

#	Pozycja	Priorytet
P.3	Postępowanie z wypalonym paliwem jądrowym	I

Poprawka 21**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Załącznik I – ustęp 7**

Tekst proponowany przez Komisję

7. **Trwale** składowanie wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych w głębokich warstwach geologicznych jest wyłączone z zakresu programu i **musi zostać opracowane przez Litwę w krajowym programie gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi zgodnie z wymogami dyrektywy Rady 2011/70/Euratom.**

Poprawka

7. **Mimo że trwale** składowanie wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych w głębokich warstwach geologicznych jest wyłączone z zakresu programu **na lata 2021–2027, w odpowiednim czasie Litwa i Unia powinny rozpocząć konsultacje dotyczące możliwości włączenia tych działań w zakres programu na mocy kolejnych wieloletnich ram finansowych.**